

Raadsinformatiebrief Landsmeer

Ter kennisneming

Datum B&W vergadering	25 februari 2025
Portefeuillehouder	Wethouder B. ten Have
Documentkenmerk	D/2025/150711 behorende bij zaak: Z/2025/042764
Bijlage(n)	Er zijn geen bijlagen.

Onderwerp: Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

Aan de raad van Landsmeer,

Inleiding

Het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming is gericht op gezinnen en huishoudens van alle leeftijden die te maken hebben met onveiligheid. Daarmee bedoelen we (een dreiging van) acuut of structureel lichamelijk, emotioneel en seksueel gewelddadig, misbruikend en verwaarlozend relationeel gedrag. In Nederland wordt stapsgewijs wetgeving ingevoerd om het stelsel van kind- en gezinsbescherming te veranderen. In het huidige estafettemodel moeten gezinnen keer op keer hun verhaal vertellen. In de toekomst komt er één organisatie, het zogenaamde Regionaal Veiligheidsteam (kind- en gezinsbescherming). Wij hebben u hier eerder over geïnformeerd middels RIB jeugdbescherming (raadsvergadering 26 januari 2023).

Landelijke besluitvorming

In een richtinggevend besluit van november 2024 hebben de staatssecretarissen aangegeven dat de nieuwe organisatie een eigenstandige publiekrechtelijke organisatie zal worden op de schaalgrootte van de (25) veiligheidsregio's. Zaanstreek-Waterland is een veiligheidsregio en krijgt dus zijn eigen veiligheidsteam voor kind- en gezinsbescherming. In het regionaal veiligheidsteam worden de functies van Veilig Thuis, jeugdbescherming (gecertificeerde instellingen) en een deel van de functies van de Raad voor de Kinderbescherming ondergebracht. De jeugdreclassering zal onder centrale aansturing vallen. Op dit moment is de planning dat het wetgevingstraject in 2027 wordt afgerond. Daarna hebben de regio's tot 2030 de tijd om de wetgeving door te voeren. Hierover wordt in het voorjaar meer helderheid verwacht.

De gecertificeerde instellingen (GI) hebben via Jeugdzorg Nederland hun teleurstelling uitgesproken over het landelijk besluit. De richting is volgens de GI enkel een structuurwijziging. Zij vinden dat er onvoldoende recht wordt gedaan aan de inhoudelijke ontwikkeling. Daarom trekken zij zich terug uit het landelijk programma Toekomstscenario. Ze blijven wel actief in de (11) proeftuinen. Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming en de Associatie Wijkteams steunen het besluit maar blijven wel (in meer of mindere mate) betrokken bij het landelijk programma.

Proeftuin Zaanstreek-Waterland

Het Rijk heeft 11 proeftuinen geïnstalleerd om de wetgeving vanuit de praktijk op te bouwen. Zaanstreek-Waterland is één van die 11 proeftuinen. In 2025 heeft Zaanstreek-Waterland, met als penvoerder de gemeente Zaanstad, zich opnieuw als proeftuin aangemeld en daarvoor subsidie aangevraagd bij het Rijk (en gekregen).

Het bestuurlijk overleg Allen voor Eén is opdrachtgever voor de proeftuin Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming Zaanstreek-Waterland. In september 2024 heeft het bestuurlijk overleg de opdracht gegeven voor een gebiedsgerichte doorontwikkeling van de huidige proeftuin naar de proeftuin 2.0. Op 22 januari 2025 heeft het bestuurlijk overleg ingestemd met het plan van aanpak.

Dat betekent we in 2025 een volgende stap gaan zetten; van 'iets proberen' naar 'iets bewijzen'. We gaan de huidige werkwijze door ontwikkelen naar een gebiedsgerichte aanpak, op een manier waarvan we denken dat het gaat werken (een zgn. prototype). Kernwoorden of uitgangspunten voor de ontwikkeling zijn; intensief

samen, eenvoudig en duidelijk. De proeftuin 2.0 vindt plaats in de gemeente Waterland en in Zaanstad-Noord. Kortweg begeleiden we in de proeftuin alle gezinnen en huishoudens die te maken hebben met onveiligheid in dat postcodegebied op de nieuwe manier (dus inclusief gedwongen kader). De proeftuin 2.0 start per 1 februari 2025.

Doel en resultaat

Met het Toekomstscenario willen we bereiken dat kinderen, volwassenen, gezinnen en huishoudens minder stress ervaren rondom hun bestaanszekerheid en hun veiligheid. We willen dat zij (weer) voldoende eigen regie over hun leven ervaren en (weer) durven te dromen over de toekomst. We willen dat zij nieuwe manieren hebben gevonden om rust en welbevinden in hun leven te brengen en om schadelijke patronen te doorbreken.

Een belangrijk onderdeel van het Toekomstscenario is de hervorming van het stelsel van kind- en gezinsbescherming. We willen bereiken dat gezinnen en huishoudens zich in ons stelsel welkom, gehoord, erkend en veilig voelen. En dat zij zoveel mogelijk steun vanuit hun directe omgeving ervaren en kunnen vertrouwen op de professionals die hen ondersteunen. Daarbij doorbreken we in de proeftuin zoveel mogelijk het huidige estafettemodel (binnen de huidige wettelijke mogelijkheden).

Het resultaat van de proeftuin 2.0 is dat professionals, voor zover dat binnen de huidige wettelijke kaders mogelijk is, samenwerken in een gebiedsgericht team. In dat team voeren zij geheel of een gedeelte van de functionaliteiten en bevoegdheden uit van; Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming en de GI (de jeugdbescherming). Ook zetten zij juridische maatregelen in voor volwassenen. Omdat wij wettelijk gezien de functionaliteiten nog niet geheel kunnen samenvoegen noemen wij dit gedurende de proeftuin 2.0; het Regionaal Netwerk Veiligheidsteam (RNVT).

Opzet proeftuin 2.0

Voor de inrichting van de proeftuin 2.0 hebben we lering getrokken uit de lessons learned van de eerste proeftuin. Zo hebben we gezien dat het belangrijk is om; 1) te werken vanuit een gezamenlijk gedragen en doorleefde visie en aanpak; 2) voldoende schaalgrootte te hebben in het gebied; 3) de lokale teams centraal te stellen; en 4) een lerende cultuur te creëren waarin men elkaar aanspreekt over wat wel en niet goed gaat (op alle niveaus).

Er is een programmamanager aangetrokken die met de stuur- en innovatiegroep (bestaande uit resp. bestuurders en managers vanuit de betrokken organisaties) een gezamenlijk gedragen plan van aanpak heeft opgesteld. Het plan van aanpak bestaat uit een beschrijving van de gezamenlijk gedragen visie en de beoogde werkwijze voor de proeftuin 2.0.

In de proeftuin 2.0 is alleen de postcode en de aard en ernst van de problematiek een criterium of een gezin of huishouden in aanmerking komt voor het RNVT en de nieuwe manier van werken. Het postcodegebied waarin de proeftuin gaat werken is gekozen op basis van de schaalgrootte en stabiliteit van het lokale team dat in een bepaald gebied werkt en voldoende schaalgrootte voor de gecertificeerde instellingen, Veilig Thuis en de Raad voor de Kinderscherming. Daarbij is het van belang het zo eenvoudig mogelijk te houden en te zorgen voor voldoende ontwikkelruimte. De gemeente Waterland is inmiddels zo gewend aan de nieuwe manier van werken dat dit onomkeerbaar is geworden.

Niet over maar met

In de proeftuin staan de gezinnen en huishoudens zelf centraal. Net zoals we niet over maar met gezinnen en huishoudens willen praten, zo willen we ook bij onze beleidsontwikkeling en in onze proeftuin de kennis van ervaringsdeskundigen optimaal benutten. Hiertoe zijn in 2024 afspraken gemaakt met ervaringsdeskundigen die in 2025 verder uitgewerkt worden.

Lokale teams

Het lokale team speelt een belangrijke centrale rol in deze ontwikkeling. Zij bepalen of zij de expertise en/of bevoegdheden van het RNVT 'erbij halen' op basis van de aard en ernst van de problematiek. Het Toekomstscenario gaat zodoende grote gevolgen hebben voor het Middelpunt. Nu worden nog gezinnen, waarbij de onveiligheid blijft bestaan, geholpen door en overgedragen aan een andere organisatie die het

gedwongen kader uitvoert. Binnen het Toekomstscenario gaat dat straks veranderen en worden gezinnen niet meer overgedragen. De workload wordt hiermee voor het lokale team vergroot.

Ook al zijn wij geen gemeente binnen de proeftuin, wij blijven dit jaar betrokken middels leersessies. Doel van de leersessies is om ervaringen te delen, om ontwikkelingen op te halen en om gezamenlijk te ontwikkelen. Zo creëren we een lerende beweging bij alle gemeenten in Zaanstreek-Waterland en zorgen we ervoor dat het RNVt aansluit op behoeften vanuit alle gemeenten. Tegelijkertijd moeten alle lokale teams bewegen richting een uniforme aanpak als het gaat om huishoudens/gezinnen waar veiligheidsissues spelen en het bijschakelen van het RVNT. Om die reden start er per februari een procesregisseur zorg- en veiligheid binnen de gemeente Landsmeer. Dit om het Middelpunt, OOV en handhaving te ondersteunen in casussen die domeinoverstijgend zijn en waarbij er meerdere vraagstukken spelen.

Wij vertrouwen erop u hierbij voldoende te hebben geïnformeerd.

namens het college van burgemeester en wethouders van Landsmeer,

L.A. (Léon) de Lange
Burgemeester

P.G. (Peter) Küppers
gemeentesecretaris